

Meerijstadse inclusie agenda

Projectgroep 'Inclusieve samenleving'
Periode 2019-2020

Inhoudsopgave

1. INLEIDING.....	3
2. AANLEIDING.....	4
3. UITGANGSPUNTEN.....	5
4. DE WEG NAAR EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING.....	7
5. WAT WIL DE PROJECTGROEP BEREIKEN?.....	10
5.1 WAT IS ER NODIG?.....	13
<i>Communicatie</i>	13
<i>Kosten</i>	14
6. RESUMÉ.....	14

1. INLEIDING

Voor u ligt het voorstel van de projectgroep 'Inclusieve samenleving'. Dit voorstel is tot stand gekomen na een samenwerking tussen belangenorganisaties, ervaringsdeskundigen en de gemeente Meierijstad. Samen vormen zij de projectgroep. De agenda is een gezamenlijk voorstel dat oproept tot samenwerking, bewustwording en een toegankelijker Meierijstad. De uitvoering wordt door de projectgroep en beleidsambtenaren vormgegeven in een actieprogramma. Een samenleving waar iedereen kan meedoen, is waar wij als projectgroep naar streven.

Een brede inwonersbijeenkomst 'Meierijstad voor iedereen' van 26 november 2018, een nulmeting opgesteld door Stichting Zet en gesprekken met belangrijke maatschappelijke organisaties en ervaringsdeskundigen, is de basis geweest voor deze Meierijstadse inclusie agenda.

De Meierijstadse inclusie agenda is het eerste product dat ontwikkeld is naar aanleiding van het koploperprogramma. Hier is gemeente Meierijstad er één van. Deze gemeentes zetten zich extra in om het 'VN verdrag voor rechten van mensen met een beperking' om te zetten naar lokale initiatieven. Deze agenda is gericht op de periode 2019-2020.

2. AANLEIDING

VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking

In Nederland wonen twee miljoen mensen met een beperking. Deze mensen komen vaak meer uitdagingen tegen in hun leven dan andere mensen. Zij hebben soms nog ongelijke kansen om mee te kunnen doen binnen de samenleving.

In juli 2016 heeft Nederland ja gezegd tegen het 'VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking'. Dit is de start geweest van een landelijke aanpak voor een betere positie van mensen met een beperking. Dit heeft geleid tot een landelijk programma: 'VN-Verdrag, Onbeperkt meedoen!'. Het doel is dat mensen met een beperking kunnen meedoen binnen de samenleving. Onder 'mensen met een beperking' worden mensen met een lichamelijke of mentale beperking verstaan. Het doel is dat iedereen, ook mensen met een beperking, dezelfde kansen en mogelijkheden hebben. In de tijdsperiode 2016-2018 heeft de Nederlandse overheid een implementatieplan ontwikkeld. Dit is de basis voor het in 2018 gestarte koploperprogramma. Dit is het startsein voor onder andere gemeente Meierijstad om zich meer in te zetten voor een samenleving waar iedereen kan meedoen.

Koplopersprogramma 'Iedereen doet mee!'

Gemeente Meierijstad is koplopergemeente. Een koplopergemeente is niet een gemeente die er al is, maar zich er van bewust is dat er nog veel gedaan moet worden. Als koplopergemeente geeft Meierijstad aan dat het de belangen van mensen met een beperking belangrijk vindt en extra stappen wil zetten om te komen tot een samenleving waar iedereen kan meedoen. Dit door niet over de mensen te praten, maar met de mensen. Stichting Toegankelijk Meierijstad (STM) en de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) hebben gemeente Meierijstad opgeroepen om zich intensiever in te zetten voor een inclusieve samenleving. De oproep van STM/ASD en de ambitie van gemeente Meierijstad heeft geresulteerd in de aanmelding en selectie voor het koploperschap. Op 14 juni 2018 heeft gemeente Meierijstad het manifest 'Iedereen doet mee!' ondertekend en is het koplopergemeente geworden. Het startsein tot een Meierijstad waar iedereen kan meedoen.

3. UITGANGSPUNTEN

Bij de aanleiding werd besproken waar de Meerijstadse inclusie agenda over gaat. De agenda staat aan het begin van het proces naar een inclusieve samenleving. Om tijdens dat proces niet te ver af te dwalen staan er enkele uitgangspunten centraal. Deze uitgangspunten komen terug tijdens het proces en bij de aanbevelingen.

Bewustwording

Allereerst is er bewustwording. Binnen de hele samenleving is het noodzakelijk dat mensen zich bewust worden van de kansen die er nu nog liggen voor mensen met een beperking. Dit niet alleen op bestuurlijk vlak, maar ook bij organisaties, bedrijven en bij inwoners zelf. Een samenleving waar iedereen mee kan doen, is geen opdracht van hogerop, maar een boodschap die door iedereen gedragen moet worden. Om dit te behalen, dient men bewustwording te creëren. Zo moeten bestuurders en medewerkers meer rekening houden met mensen met een beperking. Ook ondernemers, maatschappelijke organisaties, instellingen en inwoners zelf hebben hierin een taak. Bewustwording creëer je samen.

Mate van urgentie

Het tweede uitgangspunt is dat het thema inclusie hoog op de bestuurlijke en ambtelijke agenda dient te staan. Inclusie dient binnen elk domein van de samenleving vanzelfsprekend te zijn. Pas als iedereen ziet hoe belangrijk dit onderwerp is, kunnen er grote stappen gezet worden. Er zijn al enkele mijlpalen, zoals het koploperschap, bereikt. Maar dit moeten er in de toekomst meer zijn.

Participatie

Als derde uitgangspunt moet meer aandacht naar participatie. Zo moeten mensen met een beperking beter kunnen participeren binnen gemeente Meerijstad. Ook moet iedereen zich meer inspannen om dit mogelijk te maken. Zowel bij inwoners als bij medewerkers binnen de ambtelijke organisatie.

Samenwerking

Als vierde is het van belang om te zorgen voor een goede organisatie van het project 'inclusieve samenleving'. De samenwerking tussen organisaties die de belangen van mensen met een beperking vertegenwoordigen, ervaringsdeskundigen en de gemeente vormt de basis van dit project. Door met mensen met een beperking te praten en niet over de mensen weet je pas echt wat er speelt en kunnen we samen aan de slag. De weg naar een samenleving waar iedereen mee kan doen heeft geen einde. De Meerijstadse inclusie agenda is een dynamisch document waarbij gekeken wordt naar wat er al bereikt is en wat er vervolgens nog moet gebeuren. Het is belangrijk om successen te vieren, maar ook om kritisch te blijven kijken.

Bejegening

Als laatste uitgangspunt is er bejegening. Mensen met een beperking geven aan vaak bewust en/of onbewust fout bejegend te worden door hun omgeving. Dit heeft vaak te maken met een gebrek aan kennis over diverse beperkingen en de daarbij horende ondersteuning. Er wordt vaak gedacht in een "Ja, maar" en niet in een "Ja, en" houding. Daarom moet er in de bejegening van mensen het nodige veranderen.

4. DE WEG NAAR EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING

Wat is er al gedaan?

Nulmeting

Aan het begin van 2018 heeft gemeente Meierijstad een 'Nulmeting Inclusief Beleid' laten uitvoeren. De nulmeting toetst het beleid van gemeente Meierijstad door middel van het interviewen van beleidsambtenaren. Er werd gekeken naar de mate van inclusie en toegankelijkheid. De algemene indruk was positief. Wel kwamen er nog enkele kanttekeningen naar voren. Deze nulmeting vormt de basis van het proces naar een inclusieve samenleving. Het document is voorgelegd aan professionele organisaties en ervaringsdeskundigen om hun bevindingen te toetsen. Deze groep is later de projectgroep geworden.

Projectgroep

Een samenleving waarin iedereen kan meedoen, ontstaat door samen te werken. Daarom is gemeente Meierijstad samen met ervaringsdeskundigen en professionele en vrijwilligersorganisaties gaan samenwerken in een projectgroep. Deze projectgroep heeft de nulmeting geanalyseerd en heeft verder nagedacht over het proces naar de Meierijstadse

inclusie agenda. De projectgroep bestaat uit:

- Adviesraad Sociaal Domein
- Ambtenaren gemeente Meierijstad
- Ervaringsdeskundigen
- Seniorenraad
- Stichting MEE
- Stichting Toegankelijk Meierijstad
- Stichting Broodnodig
- Netstitch

De eerste acties waren het organiseren van een inwonersbijeenkomst en het vormgeven van de Meierijstadse inclusie agenda. De projectgroep zal niet alleen samen praten, maar ook samen aan het werk gaan voor de uitvoering van de agenda.

Inwonersbijeenkomst

Op 26 november 2018 heeft een inwonersbijeenkomst plaatsgevonden waar zo'n 80 mensen aanwezig waren. Ervaringsdeskundigen, maatschappelijke organisaties en belanghebbenden waren samen om te praten over een samenleving waar iedereen mee kan doen. Tijdens deze middag zijn er ideeën opgehaald die samen met de inbreng van de projectgroep en de resultaten van de nulmeting de inhoud vormen voor deze lokale inclusie agenda. Enerzijds hele concrete voorstellen die direct bijdragen tot een grotere toegankelijkheid. Anderzijds ideeën die meer vervolgstappen nodig hebben. Er is gepraat aan verschillende discussietafels. Aan zes tafels werd gesproken over de levensdomeinen. Daarnaast is het ook belangrijk om als gemeente kritisch naar je eigen organisatie te kijken. Daarom werd er nog een zevende onderwerp toegevoegd, gemeente Meierijstad als organisatie. De onderwerpen zijn als volgt:

- Vrije tijd
- Welzijn & zorg
- Onderwijs & ontwikkeling
- Thuis
- Werk
- Vervoer
- Gemeente Meierijstad als organisatie

Alles wat benoemd is tijdens deze middag is samengebracht en besproken in de projectgroep. De projectgroep heeft de uitkomsten geanalyseerd en geprioriteerd. Zo is bepaald wat er in de Meierijstadse inclusie agenda hoort te komen.

En nu?!

De nulmeting, vergaderingen van de projectgroep en de inwonersbijeenkomst zijn de basis voor de Meierijstadse inclusie agenda. Een agenda die voor de periode 2019-2020 de leidraad vormt voor het inclusiever maken van Meierijstad. Een speciale rol ligt er voor de leden van de projectgroep, die zullen functioneren als ambassadeur en betrokken blijven bij de ontwikkeling van het actieprogramma en de uitvoering daarvan. Ook is er de ambitie om ambtenaren als ambassadeur binnen hun afdeling in te zetten. Dit om inclusie duidelijker als rode draad door de organisatie te laten lopen.

5. Wat wil de projectgroep bereiken?

Wat willen wij als projectgroep met de samenleving binnen die twee jaar bereiken? Natuurlijk creëer je bewustwording niet in één dag, dat is een proces wat door blijft gaan. Er zijn echter ook ideeën die makkelijker aangepakt kunnen worden. Al deze ideeën zijn onderverdeeld in mate van urgentie. Deze zijn onderverdeeld in de zes levensdomeinen aangevuld met gemeente Meierijstad als organisatie. Een samenleving waar iedereen kan meedoen bereik je alleen door te werken aan alle vlakken van het leven binnen Meierijstad.

De zes levensdomeinen

Vrije tijd

Iedereen moet in zijn vrije tijd onbeperkt kunnen meedoen. Nog niet altijd lukt dat optimaal. Om dit te bewerkstelligen zijn er verschillende punten die de projectgroep wil aanpakken. Er werd tijdens de middag duidelijk gemaakt dat mensen met een beperking niet in elk openbaar gebouw of bijvoorbeeld winkel naar binnen kunnen. Ook ervaren deze mensen een gebrek aan toiletvoorzieningen en is er vaak sprake van een vervelende bejegening.

Het eerste advies is om de toegankelijkheid aan te pakken. De toegankelijkheid van de locaties van de dorpskernen is nog niet goed in beeld. Door het schouwen en in kaart brengen van deze locaties kan er gekeken worden wat er nodig is voor een betere toegankelijkheid. Stichting Toegankelijk Meierijstad heeft al de gemeentelijke openbare gebouwen en stemlocaties geschouwd. De ambitie is om later ook het winkelbestand en horeca van Meierijstad te gaan schouwen. Ook moeten er meer toegankelijke toiletvoorzieningen komen voor mensen met een beperking. Er moet gekeken worden waar er een tekort is aan toegankelijke openbare toiletten en hoe de locaties van deze voorzieningen beter gecommuniceerd kan worden.

Ten tweede is het van belang om ondernemers en dienstverleners te stimuleren tot het toegankelijk maken van gebouwen en hun dienstenaanbod. Dit door middel van bijvoorbeeld voorlichtingsactiviteiten en het schouwen van gebouwen. Daarna kan er in overleg gekeken worden naar de mogelijkheden tot een betere toegankelijkheid. Hier hoort ook het uitgangspunt bejegening bij. Door middel van trainingen en voorlichting kunnen mensen leren in het correct communiceren met iemand die een beperking heeft.

Ten derde is het voor mensen met een beperking nog onduidelijk welke toegankelijke activiteiten en initiatieven aanwezig zijn. De projectgroep adviseert om in één overzicht al deze activiteiten en initiatieven te zien. Het overzicht kan deel uitmaken van de sociale kaart. Dit komt ook terug bij het onderdeel 'Welzijn en zorg'.

Het laatste advies is de toegankelijkheid van de dorpskernen, openbare gebouwen,

voorzieningen en ondernemingen bundelen tot één overzicht. Bijvoorbeeld een kaart met daarop alle voorzieningen en toegankelijkheid binnen de dorpskernen.

Welzijn en zorg

Binnen Meerijstad is er een keuze uit verschillende zorgaanbieders en dagbestedingen. Nog te vaak zijn mensen niet op de hoogte van alle mogelijkheden. Er werd opgemerkt dat er geen duidelijk overzicht is. Dit heeft als gevolg dat mensen bijvoorbeeld niet op de hoogte zijn van alle dagbestedingen of zorgaanbieders. Ook geven zorgaanbieders zelf aan geen duidelijk overzicht van alle organisaties te hebben.

Daarom adviseert de projectgroep tot het in kaart brengen van alles wat met zorg en welzijn te maken heeft te bundelen. Eén sociale kaart met daarin alle zorgaanbieders en dagbestedingen. Het overzichtelijk maken van alle mogelijkheden is een wens van zowel zorggebruikers als zorgprofessionals.

Ook wordt er geadviseerd om netwerkbijeenkomsten voor zorgaanbieders te stimuleren om zo de samenwerking te versterken. Er zijn vele mooie initiatieven die nog te vaak langs elkaar in plaats van met elkaar werken..

Onderwijs & ontwikkeling

Veel jongeren met een beperking hebben moeite om de stap van school naar werk te maken. De projectgroep adviseert meer ondersteuning en begeleiding voor jongeren op hun weg van school naar werk. Vanuit onderwijs moet er meer gekeken worden naar talenten en hoe deze uiteindelijk in het werkveld tot z'n recht komen. Het advies is om te zorgen voor passend onderwijs binnen alle sectoren (VMBO, HAVO, VWO) en het latere (speciaal) vervolgonderwijs. Het ideaal beeld is gelijke ontwikkelkansen in combinatie met de juiste begeleiding.

De projectgroep heeft het advies om in kaart te brengen hoe de begeleiding en opvang voor jongeren met een beperking geregeld is. Specifiek op de weg van school naar werk. Ook moet het voor jongeren met een beperking duidelijk zijn waar zij met hun vragen terecht kunnen als zij van het voortgezet onderwijs naar het beroepsonderwijs willen overstappen.

Thuis

Naast de krapte op de woningmarkt ondervinden mensen met een beperking extra moeilijkheden bij het vinden van een juiste woning. Zo wordt er aangegeven dat veel woningen niet toegankelijk zijn en het aanbod van aangepaste woningen niet gelijk staat met de specifieke vraag naar woningen van jongeren met een beperking. Nu zijn er nog onvoldoende geschikte en betaalbare woningen voor jongeren die zelfstandig (met begeleiding) willen wonen. En er zijn onvoldoende beschermde woonvormen voor mensen met een specifieke beperking.

Het advies van de projectgroep is daarom om speciale aandacht te hebben voor woningen die gericht zijn op mensen met een beperking. Er moet niet alleen gekeken worden naar fysieke beperkingen, maar ook mentale beperkingen. Er staan al richtlijnen in de woonvisie en het

bouwbesluit, maar de projectgroep adviseert om ook te kijken naar de vraag van de mensen zelf. Ook wordt er geadviseerd om meer aandacht te hebben voor mantelzorgwoningen. Dit sluit aan bij het eerder genoemde 'kijk naar de vraag van de mensen'. Dit kan allemaal opgenomen worden in de jaarlijkse prestatieafspraken tussen gemeente en wooncorporaties.

Werk

Nog teveel mensen met een beperking kunnen niet aan het werk. Mensen met een beperking geven aan dat ze bij het vinden van een baan te vaak een 'nee' te horen krijgen. Dit door een gebrek aan begeleiding en/of angst van ondernemers. Ondernemers geven zelf aan vaak niet te weten waar ze allemaal rekening mee dienen te houden. De wil is er, maar ondernemers hebben nog niet genoeg handvaten en kennis.

De projectgroep adviseert om te zorgen voor meer begeleiding aan beide kanten van het werkveld. Enerzijds is er bij mensen met een beperking de behoefte aan meer ondersteuning bij het vinden van een baan. Anderzijds vragen ondernemers om meer training en voorlichting bij het aannemen van mensen met een beperking. Het advies is om dit bij elkaar te brengen voor werkzoekenden, ondernemers en scholen. Een plek waar al deze belanghebbende terecht kunnen voor vragen en advies. De projectgroep wil in gesprek gaan met ondernemers en werkzoekenden om te inventariseren waar zij specifiek behoefte aan hebben.

Vervoer

Mensen met een beperking kunnen zich nog niet optimaal verplaatsen binnen hun omgeving. Te vaak ondervinden zij problemen. Zo komt het regionaal/groepsvervoer vaak niet op tijd, of helemaal niet. Ook de communicatie met de vervoerder wordt als slecht ervaren. Er vindt soms geen tot slechte communicatie plaats en gebruikers hebben het gevoel dat er niks met hun klachten worden gedaan. Daarom moet het duidelijk zijn wie er verantwoordelijk is.

Daarom adviseert de projectgroep tot het organiseren van een terugkomend klanttevredenheidsonderzoek. Zowel voor het Openbaar Vervoer als het Aanvullend Openbaar Vervoer. Samen met vervoerders en gebruikers worden de resultaten besproken waardoor een hoge kwaliteit van vervoer gehandhaafd blijft. De gemeente dient als opdrachtgever te monitoren dat de afspraken in het contract worden nageleefd door de vervoerder (inclusief het servicepunt).

De projectgroep adviseert om tot een overzicht te komen van alle vervoerinitiatieven. Er zijn al veel mooie (vrijwilligers)initiatieven beschikbaar, maar nog vaak zijn mensen hier niet van op de hoogte. Dit kan toegevoegd worden aan de sociale kaart.

Gemeente Meierijstad als organisatie

De gemeente heeft als organisatie een voortrekkers rol. Mensen met een beperking geven aan dat er nog onvoldoende kennis is over mensen met een beperking. Hier komt bij dat mensen met een beperking nog te vaak fout bejegend worden.

Allereerst is er het advies om te investeren in interne bewustwording. Dit door middel van training en voorlichting. Ook is het van belang om te werken aan betere digitale communicatie. Het advies is om dit te laten testen door middel van een panel met ervaringsdeskundigen. Ook moet de gemeente communicatief bereikbaar zijn voor alle mensen met een beperking. Dit door bijvoorbeeld te investeren in de ontwikkeling van gebarentaal bij medewerkers.

De projectgroep adviseert om inclusie als een rode draad door de organisatie te laten lopen. Inclusie en toegankelijkheid reikt verder dan het sociaal domein. Daarom wordt er geadviseerd om inclusie een vast onderdeel te laten worden in raads-, college- en beleidsvoorstellen.

5. Wat is er nodig?

Communicatie

Zoals bij de uitgangspunten al naar voren kwam is bewustwording een belangrijk onderdeel naar een inclusieve samenleving. Tijdens de inwonersbijeenkomst in november 2018 is de eerste naamsbekendheid aan het project gegeven. Dit was niet mogelijk zonder de steun en bijdrage van de leden die deelnemen aan de projectgroep en andere partners. Belangrijk is om deze samenwerking te verstevigen. Iedere partner dient als een ambassadeur voor dit project.

De communicatie tijdens het verder verloop zal intensiever ingezet worden. Waarbij niet vergeten dient te worden om successen te benoemen en te vieren. Zo is het voorstel om een periodieke nieuwsbrief te ontwikkelen waar de voortgang en de successen genoemd kunnen worden. De projectgroep stelt voor om de afdeling communicatie van de gemeente in de toekomst veelvuldiger in te zetten. Daarnaast is er ook het advies om gespecialiseerde communicatie in te zetten die gespecialiseerd is in het onderwerp 'inclusieve samenleving'.

Kosten

Na de Meierijstadse inclusie agenda komt een actieprogramma. Een reeks maatregelen die het uitvoeren van de Meierijstadse inclusie agenda borgen. Daarvoor is budget nodig. Voor de jaren 2019 en 2020 staat in totaal 332.000 euro op de begroting. De projectgroep adviseert om dit budget voor de periode 2019-2020 als volgt in te zetten:

	Onderdeel	2019	2020
1	Ambassadeur inclusie (Q4 2019 en Q1 t/m Q4 2020)	25.000	62.000
2	Training/bewustwording intern en extern	15.000	15.000
3	Communicatie	17.000	10.000
4	Schouwen openbare gebouwen en ruimte	0*	0*
5	Stimuleringsfonds	50.000	50.000
6	Projectgroep: kosten en initiatieven	20.000	20.000
7	Bijdrage aan gemeentelijke projecten, oa inhuur technische deskundigheid digitale inclusie	39.000	9.000
	Totaal	166.000	166.000

* De kosten voor het schouwen van openbare gebouwen en openbare ruimte worden uit de reguliere subsidie aan Stichting Toegankelijk Meierijstad betaald.

6. Resumé adviezen

Vrije tijd

- Schouwen van gemeentelijke openbare gebouwen, stemlocaties en winkels.
- Inventariseren van de toegankelijke openbare toiletten. De bewijzing/communicatie verbeteren en investeren waar een tekort is aan toegankelijke openbare toiletten.
- Overzicht ontwikkelen van alle toegankelijke activiteiten en initiatieven.
- De toegankelijkheid van de dorpskernen, openbare gebouwen, voorzieningen en ondernemingen bundelen tot één overzicht.

Welzijn & Zorg

- Ontwikkelen van de sociale kaart.
- Organiseren van netwerkbijeenkomsten.

Onderwijs & ontwikkeling

- In kaart brengen van de begeleiding/opvang in de route van school naar werk en van voortgezet onderwijs naar beroepsonderwijs (ROC, HBO, WO).

Thuis

- Extra inzet voor woningen gericht op mensen met en beperking. Dit op te nemen in de jaarlijkse prestatieafspraken.

Werk

- Training en ondersteuning voor ondernemers en werkzoekenden.

Vervoer

- Organiseren van een terugkomend klanttevredenheidsonderzoek voor het Openbaar Vervoer en het Aanvullend Openbaar Vervoer.
- Ontwikkelen van een overzicht van alle vervoersinitiatieven.

Gemeente Meierijstad als organisatie

- Inclusie als vast onderdeel in raads-, college- en beleidsvoorstellen.
- Interne training en voorlichting
- Digitale, verbale en non-verbale communicatie verbeteren door training en voorlichting.

Communicatie

- Opzetten periodieke nieuwsbrief.
- Investeren in gespecialiseerde communicatie.

Meierijstad zijn we samen!

